

U 37/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation (AGILE)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen kommissionens förslag av den 25 mars 2026 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors 4.6.2026

Försvarsminister Antti Häkkänen

Specialsakkunnig Jesse Kosonen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
INRÄTTANDE AV PROGRAMMET FÖR AGIL OCH SNABB
FÖRSVARSSINNOVATION (AGILE)****1 Bakgrund**

Den 25 mars 2026 publicerade kommissionen ett förordningsförslag om inrättande av programmet för agil och snabb försvarssinnovation (Programme for agile and rapid defence innovation, AGILE, COM(2026) 135). Förslaget till budget för programmet är 115 miljoner euro med omfördelningar inom nuvarande fleråriga budgetram (2021–2027).

Europeiska unionens mål är att stärka Europas försvarstekniska och försvarsindustriella bas genom bättre förutsättningar för innovationsverksamhet. Under de senaste åren har EU satsat betydligt och främjat förstärkning av forskningen och utvecklingen på försvarsområdet.

Europeiska försvarsfonden (European Defence Fund, EDF) är alljämt unionens centrala forsknings- och utvecklingsprogram på försvarsområdet. EDF stärker långsiktigt gränsöverskridande industriellt samarbete, minskar fragmenteringen och stärker den tekniska och industriella bas som stöder Europas försvarsförmåga. Unionen har satsat på att beakta nya, icke-traditionella aktörer inom EDF-ramen, exempelvis via EU:s system för försvarssinnovation (EU Defence Innovation Scheme, EUDIS) och EU:s knutpunkt för försvarssinnovation (Hub for EU Defence Innovation, HEDI). Initiativ och mekanismer för genomförande av Nato-handlingsplanen Rapid Adoption Action Plan, såsom Natos Diana-program, Natos innovationsfond (NIF), Task Force X-initiativ och Nato Innovation Range-strukturer syftar till att snabba upp militärt införande och stödja nya aktörers affärsmöjligheter inom försvarssektorn.

2 Förslagets syfte

Förslaget syftar till att snabba upp innovationscykeln för ny disruptiv teknik som artificiell intelligens, kvantteknik, robotteknik, cyberlösningar och rymdteknik samt främja deras införande i försvarsförmågorna. Enligt förslaget håller sådan teknik på att få avgörande betydelse för den militära förmågan. Programmet ska möjliggöra utveckling av snabbare, mer flexibla, nya och kostnadseffektiva operativa koncept samt förkorta marknadsledtiden.

Den förändrade säkerhetsmiljön och särskilt Rysslands anfallskrig mot Ukraina har visat att försvarstekniken utvecklas mycket snabbt. Snabbutvecklade, till enhetskostnaden billiga och kostnadseffektiva lösningar som programvaruteknik och teknik med dubbla användningsområden kan bli avgörande i denna utveckling. Det bör ta månader och inte år att införa sådan teknik i de väpnade styrkorna.

Enligt förslaget riktar sig programmet till aktörer inom försvarsområdet och -industrin, små- och medelstora företag samt start-up- och scale-up-företag (inkl. från den civila sektorn), som har blivit viktiga drivkrafter som centrala aktörer i omställningen av EU:s försvarsindustri.

Det föreslagna AGILE-programmet ska bidra till att stödja forskning och utveckling inom ny disruptiv teknik samt till snabbare marknadstillträde för sådan teknik. Tillsammans med andra europeiska instrument utgör detta en stark bas för en hållbar, samarbetsbaserad och strategiskt styrd försvarsforskning och -teknikutveckling i Europa. Samtidigt understryker den snabbt föränderliga säkerhetsmiljön behovet av att komplettera dessa med ytterligare mekanismer som är anpassade till olika typer av innovationsdynamik. Särskild uppmärksamhet ägnas åt innovationer som skulle kunna fastna mellan prototyp och införande. AGILE-programmet är ämnat att stärka Europas försvarstekniska och försvarsindustriella bas.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget till förordning innebär att man inrättar programmet för agil och snabb försvarsinnovation (tidsbegränsat 1.1.2027–31.12.2027) och fastställer dess mål, budget, formerna för finansiering och reglerna för beviljande av sådan (artikel 1). Förordningen definierar rättslig enhet, kontroll över rättslig enhet, försvarsprodukt, ny disruptiv teknik, små eller medelstora företag samt bakgrunds- och förgrundsinformation (artikel 2.1–7).

I förordningsförslaget är budgeten för AGILE-programmet 115 miljoner euro, som får delas upp över mer än ett budgetår (artikel 4.1–3).

Genomförande av programmet, stödberättigande och finansierade åtgärder

Medlemsstaterna, EU:s institutioner, associerade tredjeländer och internationella organisationer får göra ytterligare ekonomiska eller andra bidrag tillgängliga för programmet i enlighet med EU:s budgetregler (artikel 5.1–2). AGILE-finansieringen får kombineras med andra EU-program så länge den totala finansieringen inte överstiger de föreskrivna stödberättigande kostnaderna (artikel 6.1–2).

Tredjeländer får möjlighet att delta i programmet. Dessa är EES-länderna (Efta-medlemmar) samt Ukraina (artikel 7.1–3).

Stödet kan endast erhållas av små- och medelstora företag samt start-up- och scale-up-företag som är etablerade i EU eller associerade tredjeländer, har sin infrastruktur där och inte kontrolleras av icke-associerade tredjeländer. (artikel 9.1–9).

I praktiken skulle programmet enligt förordningsförslaget kunna finansiera utveckling av ny disruptiv teknik inkl. när det bygger på integrering och anpassning till försvarsändamål av civil teknik som kan ha dubbla användningsområden (artikel 10.1). Stöd kan erhållas för marknadsinförande och tester av ny disruptiv teknik. Ifall verksamheten har fokus på ovan angivna åtgärder kan den även få stöd på associerade tredjeländers territorium.

Beviljat stöd från programmet får täcka upp till 100 % av de godtagbara kostnaderna (artikel 14). Artikel 15 fastställer att äganderätten till resultaten av understödda projekt ska behållas inom EU och att resultaten ska stödja EU:s säkerhets- och försvarsintressen, inte okontrollerat överförs utanför EU och vid behov kunna nyttjas av EU och medlemsstaterna. Ifall känsliga eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter behandlas i ett understött projekt ska behandlingen uppfylla kraven på skydd av uppgifter och följa godkända förfaranden för utbyte av uppgifter enligt de nationella kraven och EU-regleringen (artikel 19.1–2). Finansieringen får användas till att främja spridning av resultaten, men finansierade projekt ska upplysa om erhållen EU-finansiering i samband med att resultat publiceras eller marknadsförs (artikel 21.1,3). Enligt förslaget till artikel 20 i förordningen kan användningen av finansieringen övervakas genom revisioner som utförs av EU-institutioner eller andra oberoende parter.

Utvärderingskriterier, urval och tillhörande förfaranden

Förslaget innebär att huvuddelen av programfinansieringen ska tilldelas i konkurrens. Kriterierna då ansökningar utvärderas ska vara teknikens och lösningens disruptiva potential, projektets kvalitet och genomförbarhet samt inverkan på försvarsområdet, med beaktande av medlemsstaternas och associerade tredjeländers behov, inbegripet kostnadseffektivitet, ett snabbt tillhandahållande och operativ marknadsmognad (artikel 11.1). Ett arbetsprogram ska precisera tillämpningen av dessa kriterier med beaktande av målen för ansökningsomgången samt förfarandet för urval och utvärdering (artikel 11.2).

Kommissionens mål är att genom förordningen möjliggöra högst fyra månaders handläggningstid från ansökan till finansieringsbeslut. Närmare bestämmelser om utvärderingsprocessen finns i artikel 12.1–4 i förslaget till förordning. Förslaget öppnar dock för att vissa aktörer kan ges finansieringsincitament trots att de inte genast uppfyller alla villkor, men bara om de förbinder sig att uppfylla villkoren senare (artikel 13).

Arbetsprogram och kommittéförfarande

Det föreslagna programmet ska genomföras genom ett arbetsprogram som preciserar utvärderingskriterierna (artikel 11.2). Artikel 16 i förslaget till förordning beskriver hur arbetsprogrammet med prioriteringar fastställer de understödda projektyperna och deras mål samt att kommissionen ska anta arbetsprogrammet genom en genomförandeakt. Arbetsprogrammet ska beskriva vilken typ av EU-stöd (t.ex. bidrag eller upphandlingar) som erbjuds och vilka funktionskrav som gäller för projekten. Utgångspunkten för det föreslagna programmet är öppen och rättvis konkurrens.

Kommissionen ska biträdas av en kommitté vid genomförandet av det föreslagna programmet (artikel 17.3). Kommissionen ska anta arbetsprogrammet efter samråd med medlemsstaterna via det rådgivande förfarandet (artikel 16.3). Det slutgiltiga beslutet om arbetsprogrammet fattas dock av kommissionen.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Förslaget syftar till att främja innovationscykeln för ny disruptiv teknik som artificiell intelligens, kvantteknik, robotteknik, cyberlösningar och rymdteknik. AGILE-programmet grundar sig på artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt den ska rådet godkänna förslaget med kvalificerad majoritet tillsammans med Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Insatser som grundar sig på artikel 173 i EUF-fördraget ska syfta till att säkerställa att det finns nödvändiga förutsättningar för unionsindustrins konkurrensförmåga. Enligt artikeln ska dessa insatser särskilt inriktas på att

- påskynda industrins anpassning till strukturförändringar,
- främja en miljö som är gynnsam för initiativ och för utveckling av företag inom hela unionen, särskilt i fråga om små och medelstora företag,
- främja en miljö som är gynnsam för samarbete mellan företag,

– främja ett bättre utnyttjande av de industriella möjligheter som skapas genom politiken inom sektorerna för innovation, forskning och teknisk utveckling.

Artikel 173.3 i EUF-fördraget möjliggör särskilda åtgärder som syftar till att stödja insatser som görs av medlemsstaterna för att förverkliga dessa mål. Tyngdpunkten i den rättsliga grunden ligger således på främjande av företagens verksamhetsförutsättningar. De åtgärder som ska genomföras får dock inte innehålla någon harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning och andra författningar. Försvarsindustri och disruptiv teknik omfattas av artikelns tillämpningsområde då förslaget till förordning syftar till att utveckla tekniken och förbättra den industriella konkurrenskraften.

Enligt statsrådets bedömning utgör artikel 173.3 i EUF-fördraget en lämplig rättslig grund för den föreslagna förordningen.

Enligt förordningsförslaget räcker medlemsstaternas enskilda åtgärder inte till för att utveckla EU:s försvarsdimension. Medlemsstaterna har inte enhetliga instrument eller inte nödvändigtvis några instrument för att främja snabb försvarsinnovation. Å andra sidan kan det finnas starka nationella intressen i innovationsincitament, vilket försvårar utvecklingen av unionsomfattande innovationsverksamhet, vilket i sin tur exempelvis begränsar interoperabiliteten mellan medlemsstater. Ett europeiskt innovationsprogram minskar externa beroenden i försvarssystemet samt främjar Europas försvarstekniska och försvarsindustriella bas.

Enligt förslaget till förordning är det som föreslås förenligt med proportionalitetsprincipen eftersom programmet är begränsat och riktat i fråga om tillämpningsområde, budget och varaktighet. Programmet riktar sig särskilt till små och medelstora företag på försvarsområdet samt till uppstarts- och tillväxtföretag. De programenliga åtgärderna ska enbart fokusera på utveckling och effektivare marknadsinförande av disruptiv teknik.

Statsrådet anser att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

5 Förslagets konsekvenser

Kommissionens förslag till förordning innehåller ingen konsekvensbedömning. Det föreslagna programmet ska fungera som ett pilotprojekt för att testa nya åtgärder med sikte på nästa fleråriga budgetram. En konsekvensbedömningsprocess har inte ansetts ändamålsenlig med hänsyn till programmets syfte. När förslaget till förordning togs fram utnyttjades återkoppling från berörda parter, bland annat synpunkter på den interimsvärdering av Europeiska försvarsfonden EDF som kom i juni 2025. Kommissionen förväntar sig inte att den föreslagna förordningen ska öka den administrativa bördan.

Inrättandet av programmet för agil och snabb försvarsinnovation bedöms stötta den europeiska innovationsmiljön och främja utnyttjandet av innovationer. Programmets konsekvenser bedöms i förslaget. Statsrådet instämmer i bedömningen av förslagets konsekvenser. Förslaget öppnar nya vägar för innovationer att snabbare komma ut på marknaden och stöder små- och medelstora företag samt start-up- och scale-up-företag (inkl. från den civila sektorn) i fråga om deras möjligheter inom försvarssektorn.

Införandet av innovativ försvarsteknik stärker försvarsberedskapen och möter behov hos EU-medlemsstaters och associerade tredjeländers väpnade styrkor. Detta bidrar till ett trovärdigt försvar och ökar dess avskräckning.

Inom det föreslagna programmet kan man minska företagens administrativa börda och snabba upp stödet till deras innovationsverksamhet. Programmet ger även underlag för planeringen av kommande innovationsprogram i nästa fleråriga budgetram, som gäller från 2028.

Konsekvenser för den nationella budgeten

Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser för den nationella budgeten.

Konsekvenser för EU-budgeten

Enligt kommissionen kan förslaget finansieras helt och hållet genom omfördelning inom nuvarande fleråriga budgetram (2021–2027). Anslaget på 115 miljoner överförs då från EDF-programmet, programmet för europeisk försvarsindustri samt EU:s rymdprogram.

Konsekvenser för lagstiftningen

Europaparlamentets och rådets förordning är direkt tillämplig rätt i unionens medlemsstater. Förordningen kräver inga ändringar av gällande lagstiftning.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt statsrådets bedömning innehåller förslaget ingen betydande reglering med avseende på Finlands grundlag eller de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

7 Ålands behörighet

Enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) omfattas ärendet av rikets behörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Förslaget till förordning behandlas i rådets arbetsgrupp Working Party on Defence Industry under 2026.

9 Nationell behandling av förslaget

Skriftligt förfarande i försvarssektionen 19–21 maj 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Tidigare ställningstaganden som är relevanta för det aktuella förslaget:

Statsrådet stöder förslaget om ett fördjupat försvarssamarbete inom EU och anser att det bör fortsätta på bred front och på ett konkret sätt. I utvecklingsarbetet ska fokus läggas både på EU:s förmåga som global aktör och på målet att stärka det egna försvaret, samtidigt som det gäller att ta hänsyn till det transatlantiska samarbetets betydelse. (E 52/2023 rd)

Statsrådet har som mål att en gemensam marknad för försvarsrelaterade produkter ska upprättas inom EU. Statsrådet förespråkar en gemensam europeisk politik för vapenexport och gemensam försvarsupphandling inom EU samt att finansieringen för forskning och utveckling gällande framtidens försvarsteknik ökas. (E 52/2023 rd)

I utvecklingen av en gemensam marknad för försvarsrelaterade produkter lyfter statsrådet särskilt fram principen om öppenhet och icke-diskriminering. (E 52/2023 rd)

Finland förhåller sig öppet till olika finansieringslösningar för att stärka den övergripande säkerheten i Europa. (E 73/2025 rd)

Finland understöder sådana finansieringslösningar för försvaret som de facto stärker det europeiska försvaret. Finlands mål är att stöd inriktas uttryckligen till länder i främsta linjen vid östgränsen. (E 73/2025 rd)

Statsrådet ser det som viktigt att medlemsstaterna får stöd av EU-instrument för att stärka den försvarsindustriella basen samt utveckla den militära försörjningsberedskapen och rörligheten. Dessutom är det viktigt att gränsöverskridande forsknings- och utvecklingsverksamhet får tillräcklig finansiering. Statsrådet förhåller sig positivt till kommissionens förslag att finansiera förmågornas hela livscykel. (U 74/2025 rd)

Statsrådets ståndpunkter ovan kompletteras med denna U-skrivelse på följande sätt:

Statsrådet anser att förbättringen av förutsättningarna för innovationsverksamhet på försvarsområdet utvecklar Europas försvarstekniska och försvarsindustriella bas. Statsrådet stöder kommissionens förslag till förordning om ett nytt program (AGILE) för att främja agil och snabbare försvarsinnovationsverksamhet. Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att AGILE-programmet blir kompatibelt och komplementärt med EU:s andra försvarsindustriella initiativ och Natos motsvarande funktioner.

Statsrådet stöder kommissionens förslag att i sin helhet finansiera AGILE-programmet via omfördelningar inom nuvarande fleråriga budgetram.

Statsrådet anser det viktigt att unionen ägnar särskild uppmärksamhet åt förutsättningarna för små- och medelstora företag samt start-up- och scale-up-företag. Konkurrensen i finansieringsomgångarna välkomnas också.

Statsrådet instämmer i kommissionens uppfattning att försvarsindustrin bör ges fler investeringsincitament, särskilt som stöd för små och medelstora företags tillträde till en riskabel och kapitalintensiv försvarsmarknad samt investeringar som krävs för industriell uppskalning och tillverkning.

Genomförandet av AGILE-programmet ska enligt statsrådets uppfattning ta hänsyn till strukturella omvärldsutmaningar för små- och medelstora företag på försvarsområdet, särskilt marknadens fragmentering, bristfällig samordning av standarder och certifieringsförfaranden samt begränsad förutsägbarhet. Statsrådet anser det viktigt att EU utvecklar praxisen för kommunikation om försvarsbehoven för att stötta företagets forskning, utveckling och innovation samt fortsätter minska de administrativa hindren och regleringsmiljöns komplexitet.

Komplex reglering och administrativ börda kan vara en begränsning för hur företagets affärsverksamhet gentemot säkerhets- och försvarskunder utvecklas och på så sätt försvaga utvecklingen av EU:s försvar. Statsrådet noterar att det bland EU:s lagstiftningsinitiativ även finns sådana som kan hämma företagets tillträde till försvarsmarknaden eller agil verksamhet i service- och värdekedjorna. Väsentligt för konkurrenskraften är att företagen kan betjäna kunderna enligt många modeller då olika typer av tjänstebeställningar och samarbetsmodeller ökar.

Statsrådet delar kommissionens uppfattning att företagen bör få en så snabb och bred åtkomst till testmiljöer och acceleratorer som möjligt för att minska riskerna vid teknikutveckling och därmed även minimera riskerna vid upphandlingar. Här ser statsrådet det som centralt att test- och valideringsinfrastrukturer i medlemsstaterna kan utnyttjas för fälttester av tekniklösningar samt vid experiment- och demonstrationstillfällen. Statsrådet anser det ändamålsenligt att AGILE-programmet även ska kunna finansiera test- och valideringstillfällen i medlemsländerna.

Statsrådet anser att nära stödtjänster till försvarsindustrin, exempelvis produktions- och säkerhetsrevisioner, bör beaktas som ett element i ökningen av produktionen och påskyndandet av innovationscyklerna.

Statsrådet anser det väsentligt att man stärker och förtydligar länken mellan AGILE-instrumentet och EDF-projekten, särskilt hur forskningsprojekt med avseende på mognad och industrialisering kan få en hävstång till en marknadsfärdig produkt så att gapet mellan prototyp och införande minskar. En starkare EDF-länk är också relevant utifrån att finansieringen av AGILE-programmet delvis kommer som en budgetöverföring från EDF-finansieringen.

Statsrådet anser det viktigt att AGILE även blir en väg till uppföljningsfinansiering för företag som har deltagit i EUDIS-aktiviteter (European Defence Innovation Scheme) med teknik som oftast har dubbla användningsområden och låg TRL-nivå.

Statsrådet betonar att genomförandet av AGILE ska samordnas och länkas med cykeln för EU:s förmågeutveckling som ett instrument för att fylla förmågebehoven.

Statsrådet ser det som viktigt att medlemsstaterna får tillräcklig handlingsfrihet i eventuella upphandlingar.

Statsrådet anser att medlemsstaterna ska ha en central roll vid definition av AGILE-ansökningsomgångarnas innehållsfrågor genom användningstillfällen och förmågebehov som identifierats av de väpnade styrkorna.

Statsrådet förhåller sig kritiskt till det föreslagna förfarandet för antagning av arbetsprogrammet. Statsrådet anser att medlemsstaternas roll i AGILE-programkommittéarbetet bör stärkas genom dubbelkomitologi och tillämpat granskningsförfarande. Medlemsstaterna bör ha beslutanderätt när arbetsprogrammet fastställs och finansieringsförslag antas.

Statsrådet preciserar vid behov sina ståndpunkter allteftersom förhandlingarna om kommissionens förslag framskrider.